

Wojciech Mazurek

Szuminka, st. 7 i 2, gm. Włodawa,
woj. chełmskie, AZP 7-90/54, 70-90/4

Informator Archeologiczny : badania 25, 50-51

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badaniami wykopaliskowymi objęto łącznie przestrzeń 340 m². W ich wyniku zarejestrowano 22 archeologiczne obiekty nieruchome oraz 3754 sztuki ceramiki naczyniowej, 9 przedmiotów krzemienych, grudkę polepy, 6 przedmiotów z żelaza, 30 drobnych fragm. (wtórnie przepalonych) przedmiotów z brązu, 9 bardzo mocno wtórnie przepalonych paciorków szklanych, przepalone ludzkie i zwierzęce szczątki kostne. Wydzielono następujące jednostki kulturowe:

1. Horyzont z okresu neolitu, zanotowany jedynie na podstawie źródeł ruchomych (2 fragm. ceramiki, w tym jedna krawędź i zapewne większość z odkrytych na stanowisku przedmiotów krzemienych), który funkcjonalnie zakwalifikowano do bliżej nieokreślonego śladu osadniczego, najprawdopodobniej ludności kultury pucharów lejkowatych.

2. Horyzont kultury lużyckiej z późnej epoki brązu (V OB), reprezentowany pozostałościami po 10 obiektach nieruchomych (wszystkie bliżej nieokreślone jamy), jak i źródłach mobilnych (18 fragm. ceramiki), który funkcjonalnie określono jako osadę, być może o charakterze stałym.

3. Horyzont kultury pomorskiej z okresu halsztackiego D — lateńskiego B, reprezentowany przez 10 obiektów grobowych i liczny materiał ruchomy, tj. 3706 fragm. ceramiki oraz całkowicie zachowane naczynie, 5 przedmiotów z żelaza (4 lite kółka o śr. ok. 4–4,5 cm i nit), 30 drobnych fragm. drutu brązowego, 9 fragm. paciorków szklanych barwy fioletowej oraz ok. 10 kg ludzkich szczątków kostnych, w tym kilkanaście fragm. kości zwierzęcych. Funkcjonalnie materiał ów określono jako ciałopalne cmentarzysko KPM, które mimo niewielkiej ilości zanotowanych zespołów grobowych cechuje się dość zróżnicowanym obrzędkiem pogrzebowym. W jego ramach wyróżniono: 2 groby w obstawie kamiennej (w tym 1 jako zniszczony grób skrzynkowy), 3 groby kloszowe, 2 groby popielnicowe czyste i 3 groby jamowe ze szczątkami stosu. Cmentarzysko to w latach 20. i 60–70. XX w. zostało w znacznym stopniu zniszczone przez rabunkowe wybieranie piasku w celach budowlanych.

4. Horyzont z okresu wczesnego średniowiecza (z ok. XIII w.) wydzielony na podstawie 2 fragm. ceramiki naczyniowej, które funkcjonalnie zinterpretowano jako ślad osadnictwa.

5. Horyzont miejscowej kultury z okresu nowożytnego (z końca XVIII–pocz. XX w.) reprezentowany przez 3 obiekty nieruchome oraz 26 sztuk ceramiki naczyniowej, 1 fragm. ceramiki budowlanej, 1 przedmiot z żelaza — wszystkie związane z eksploatacją piasku w celach budowlanych z obszaru stanowiska.

Dokumentacja i materiały z badań przechowywane są w Pracowni Naukowo-Badawczej Pracowni Konserwacji Zabytków w Poznaniu, Spółka z o. o. (również w opracowaniu wewnętrznym w formie maszynopisu: A. Krzyszowski, *Sprawozdanie z badań wykopaliskowych na stanowisku 17 w miejscowości Stęgosz, gm. Żerhów, woj. kaliskie*, Poznań 1991, ss. 85, ryc. 21, fot. 55 i J. Piontek, *Ekspertyza antropologiczna materiałów kostnych z miejscowości Stęgosz, stan. 17, sezon 1991*, Poznań 1991, ss. 4).

Badania nie będą kontynuowane.

Szuminka st. 7 i 2
gm. Włodawa, woj. chełmskie
AZP 70-90/54, 70-90/4

Muzeum Okręgowe w Chełmie

Badania prowadził Wojciech Mazurek. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Chełmie. Stanowisko 2 — pierwszy sezon badań, stanowisko 7 — drugi sezon badań. Osadnictwo ze schyłku epoki brązu i okresu halsztackiego oraz okresu wpływów rzymskich(?). Ślady osadnictwa z paleolitu schyłkowego.

Stanowisko 7 jest położone na prawym brzegu tzw. Kanalu Partyzantów, fizjograficznie leży na terenie Garbu Włodawskiego. Stanowisko 2 odległe jest ok. 100 m na północ od stanowiska 7.

Na stanowisku 7 kontynuowano rozpoznanie terenu przylegającego od zachodu do wykopów. Łącznie przebadano 111 m², wytyczając 11 wykopów i 2 poszerzenia. Odkryto

25 nowych obiektów o dość zróżnicowanych wymiarach i kształtach, brak jest jednak takich, które można uznać za mieszkalne. Trzyście obiektów należało mniej lub bardziej pewnie do kultury łużyckiej, 3 do kultury przeworskiej lub ogólnie można je datować na okres wpływów rzymskich, jeden był nowożytny, zaś 8 ze względu na brak zabytków nie posiada określonej chronologii. Na szczególną uwagę zasługuje obiekt 26 — palenisko datowane na okres wpływów rzymskich, zbudowane z licznych kamieni, które obok nielicznych fragm. ceramiki, przepalonych kości (5) oraz drobnych gródek czerwonej polepy zawierało paciorek(?) żelazny(?) w kształcie nieregularnej tulejki o dł. ok. 1,5 cm. Również na okres wpływów rzymskich należy datować palenisko datowane pierwotnie na wczesną epokę brązu. Na uwagę zasługuje również obiekt 35, w którego wypełniku znaleziono oprócz dość licznej ceramiki kultury łużyckiej znacznych rozmiarów fragm. toporka kamiennego (pięciobocznego?), datowanego najpewniej na okres halsztacki. W materiale z humusu i warstwy kulturowej dominują fragmenty ceramiki kultury łużyckiej, dużo mniej jest datowanych na okres wpływów rzymskich, znaczny procent jest nieokreślonych kulturowo. Z nielicznych zabytków krzemieniowych na uwagę zasługuje wiór z rdzenia dwupiętowego znaleziony w obiekcie datowanym przez ceramikę kultury łużyckiej. Penetracja powierzchniowa północnej granicy stanowiska, za drogą polną, dostarczyła jeszcze rdzenia dwupiętowego datowanego na paleolit schyłkowy.

Na stanowisku 2 przeprowadzono zwiad powierzchniowy oraz niewielkie badania sondazowe (jeden wykop o wym. 5 x 2 m). Materiał zabytkowy zbliżony jest do materiału ze stanowiska 7, lecz z dominacją ceramiki z okresu wpływów rzymskich. W wykopie brak obiektów.

Materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Chełmie (nr MCH/A/5872 i 5873).

Tarnów, st. 9, patrz młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

Zakrzewo, st. 1
gm. Babiak, woj. konińskie
AZP 53-44/—

Muzeum Okręgowe w Koninie

Badania prowadzili mgr Krzysztof Gorczyca, mgr Józef Kapustka i Zdzisław Lorek. Finansowane przez Muzeum Okręgowe w Koninie. Pierwszy sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych. Cmentarzysko kultury łużyckiej z III epoki brązu. Cmentarzysko szkieletowe o nieokreślonej chronologii.

Stanowisko położone jest na północny wschód od wsi, na południe od osady Jurka i pod tą nazwą figuruje w starszej literaturze. Zlokalizowane jest na piaszczystym wzniesieniu opadającym na wschód i południe ku podmokłym łąkom. Jest prawie całkowicie zniszczone przez wieloletnią eksploatację piasku.

W 1990 r. dokonano tu inspekcji w odpowiedzi na zgłoszenie dyrektora szkoły w Babiaku. W jej wyniku wyeksplorowano na zachodnim obrzeżu piasznicy 3 groby ciałopalne kultury łużyckiej oraz jamę gospodarczą kultury pucharów lejkowatych.

W 1991 r. przeprowadzono na tym obrzeżu badania ratunkowe. Zbadano łącznie 75 m². Odkryto kolejne 3 groby ciałopalne kultury łużyckiej. Odsłonięto również częściowo zniszczony grób szkieletowy; brak jakiegokolwiek wyposażenia nie pozwala na bliższe określenie jego chronologii.

Dokumentacja i materiały znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Zukowice, st. 34, gm. loco, woj. legnickie patrz neolit
